

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Dnro

3920/03/2017

LAUSUNTO

8.2.2018

Liikenne- ja viestintäministeriö
Yksikön johtaja, hallintojohtaja Jussi Luomajärvi

PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

Asia: Tietosuojavaltuutetun lausunto

Viite: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

YLEINEN OSA

Henkilötietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntökehikko on muuttumassa ja tällä hetkellä on menossa siirtymäaika yleisen tietosuojasetuksen osalta, jota ryhdytään soveltamaan 25.5.2018 alkaen. Näin ollen kaikessa lainsäädäntötoiminnassa on jo nyt huomioitava yleisestä tietosuojasetuksesta tulevat reunaehdot kansalliselle lainsäädännölle. Kansallinen lainsäädäntö on mahdollista vain niiltä osin, kuin se asetuksessa nimenomaisesti sallitaan ja niiltä osin, kuin esitetyt säännökset ovat välttämättömiä yleisen tietosuojasetuksen säännösten täydentämiseksi. Kansallinen liikkumavara pohjautuu tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja e alakohtiin sekä arkaluonteisten tietojen osalta 9 artiklan 2 kohdan alakohtiin sekä rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen osalta 10 artiklaan. Lisäksi asetuksessa on useita artiklakohtaisia tarkennuksia kansallisesta liikkumavarasta. Lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhtainen asetettuun tavoitteeseen nähden. Lainsäädännön on oltava myös selkeää, täsmällistä ja sen soveltamisen on oltava ennakoitavaa.

Kun käsittelystä säädetään kansallisessa laissa tietosuojasetuksen antaman liikkumavaran puitteissa, käsittelyn oikeusperuste voi sisältää 6 artiklan 3 kohdan mukaan erityisiä säännöksiä, joilla mukautetaan asetuksen sääntöjen soveltamista, muun muassa:

- yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta;
- käsiteltävien tietojen tyyppiä;
- asianomaisia rekisteröityjä,
- yhteisöjä joille ja tarkoituksia joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa;
- käyttötarkoitussidonnaisuutta;

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi
Neuvonta	010 36 16670	0100 862 05	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00
			pe 9:00-12:00

- säilytysaikoja; sekä
- käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet.

Esitystä on tarkasteltava myös perusoikeusnäkökulmasta. Euroopan unionin perusoikeuskirjan rinnalla on huomioitava kansallinen peruslaki ja perustuslakiavaliokunnan sekä hallintovaliokunnan lausuntokäytäntö. Perustuslain 10 §:n 1 momentti sisältää lainsäädäntötoimeksiannon, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Sääntelyn on oltava täsmällistä sekä tarkkarajaista. Henkilötietojen suojan kansallisen perusoikeussuojan tulkinnasta suhteessa EU:n tietosuoja-asetukseen perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan PeVL 38/2016 vp seuraavaa: ”Valiokunnan käsityksen mukaan estettä ei ole sille, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden sekä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset voidaan joiltain osin täyttää myös asianmukaisesti laaditulla yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislalla”.

Komissio on asetuksen täytäntöönpanoa koskevan työn yhteydessä toistuvasti painottanut, että kansallista liikkumavaraa tulee käyttää hyvin rajatusti. Tietosuoja-asetuksen määritelmiä ei saa määritellä uudelleen ja suoraa toistamista tulee välttää. Viitaukset asetukseen ovat kuitenkin mahdollisia. Kaikessa kansallisessa lainsäädännössä on huomioitava asetusinstrumentin tarkoitus eli se, että asetusta tulee soveltaa yhdenmukaisesti jäsenvaltioissa. Kansallinen asetusta tarkentava lainsäädäntö voi vaarantaa tämän keskeisen tarkoituksen. On myös otettava huomioon, että tietosuoja-asetus ei ole minimidirektiivi.

TIETOJEN KÄSITTELYN PERUSTA

Varsinainen henkilötietojen käsittely on tässä esityksessä kuvatussa toiminnassa verrattain vähäistä. Siitä huolimatta esityksen sisältämä henkilötietojen käsittely on luonteeltaan sellaista, että se kuuluu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Tässä yhteydessä erityisesti ns. välillisesti syntyvien henkilötietojen syntymistä ja sen merkitystä lainsäädännössä on syytä arvioida.

Esityksen sisältyviä säännöksiä on peilattava tietosuoja-asetukseen sekä erityisesti asetuksen sallimaan kansalliseen liikkumavaraan. Lainsäätäjän tulisi ankkuroida ehdottamansa käsittelyperuste tietosuoja-asetuksen artikloihin, jolloin suhde kansalliseen liikkumavaraan on mahdollista arvioida.

Lisäksi tapauksissa, joissa tietoa on tarkoitus siirtää toimijalta toiselle tai olla monen toimijan hyödynnettävissä on tarkasteltava, voiko tietoja luovuttaa kyseiselle toimijalle tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Luovutukset ja useamman toimijan käytettävissä oleva tieto johtaa rekisterinpitäjä-käsittelijätilanteisiin, jonka seurauksiin ja toteutustapoihin on kiinnitettävä huomiota.

Postiosoite Käyntiosoite Vaihe Sähköposti ja kotisivut

PL 315 Albertinkatu 25 A 010 366 6700 tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki 3. kerros <http://www.tietosuoja.fi>

Neuvonta 010 36 16670 0100 ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00

---

pe 9:00-12:00

Liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta**3 § Tietojen luovuttaminen avoimen rajapinnan kautta**

*Liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan on avattava avoimen rajapinnan kautta koneluettavassa muodossa vapaasti käytettäväksi seuraavat ajantasaiset tiedot 1 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun tehtävän toteuttamiseksi:
7) tiedot liikennevälineiden sijainnista, jos tieto on olemassa*

Tällainen tieto voi tosiasiallisesti johtaa henkilötietojen käsittelyyn.

TIETOTURVA JA TIETOTURVALOUKKAUKSISTA ILMOITTAMINEN

Liikenne- ja viestintävirasto on viime vuosina kannustanut hallinnoimaansa sektoria käyttämään teknologian luomia mahdollisuuksia toiminnassaan tehokkaaksi esimerkiksi mahdollistamalla avoimen rajapinnan käyttämisen. Teknisten ratkaisujen hyödyntämisessä on muistettava henkilötietojen turvallisuus. Mikäli rajapinnan kautta siirretään henkilötiedoiksi luokiteltavia tietoja, pitää rajapinnan olla tietoturvallinen tietosuojasetuksen määrittämällä tavalla.

Laki alusliikennepalvelulain muuttamisesta**18 a § Tietoturvaan liittyvistä häiriöistä ilmoittaminen**

Kyseisessä pykälässä on säädetty ilmoitusvelvollisuudesta koskien tietoturvaloukkausta. Tietoturvaloukkaus on myös tietosuojasetuksessa tunnistettu käsite, joskin tässä yhteydessä tietoturvaloukkaus ja siitä seuraavat toimenpiteet on säädetty toisesta lähtökohdasta kuin tietosuojasetuksessa tarkoitettu loukkaus. Kuitenkin, myös tällaisessa tietoturvaloukkauksessa on mahdollisuus, että loukkauksen kohteena on myös henkilötiedoiksi luokiteltavia tietoja. Asetuksen mukainen tietoturvaloukkaus ja siihen reagoiminen voisi vähintäänkin informatiivisessa tarkoituksessa olla perusteltua lisätä tai muutoin huomioida säädösvalmistelussa.

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta**5 § Tietoturva**

Samat perustelut kuin laiksi alusliikennepalvelulain muuttamisesta annetusta luonnoksesta, 18a §. Lisäksi huomautetaan, että 2 luvussa koskien liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan tiedonhallintaa nimenomaisesti huomautetaan, että:

Ehdotettu sääntely pyrkii mahdollistamaan tulevan kehityksen, jossa liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoaja on merkittävä liikenteeseen liittyvän tiedon solmupiste. Ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoaja hoitaa lakisääteisiä tehtäviä, joilla pyri-

---

Postiosoite Käyntiosoite Vaihte Sähköposti ja kotisivut

PL 315 Albertinkatu 25 A 010 366 6700 tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki 3. kerros <http://www.tietosuoja.fi>

Neuvonta 010 36 16670 0100 ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00

pe 9:00-12:00

*tään varmistamaan liikenneturvallisuus ja liikenteen hyvä sujuminen. Se tarvitsee tehtävänsä tehokkaaksi hoitamiseksi merkittävän määrän tietoa eri toimijoilta. Vastapainoksi sen on myös annettava ulospäin merkittävällä tavalla liikennejärjestelmää kokonaisuudessaan hyödyttävää tietoa. Edelleen sääntelyssä pyritään luomaan eri toimijoille tasapuoliset toiminnan mahdollisuudet, sekä mahdollistamaan uusien liiketoimintamallien ja uusien palveluiden syntyminen, **samalla kun salassa pidettävän tiedon sekä henkilötietojen suoja varmistetaan.***

Lainattu kohta vaikuttaisi yleisyytensä perusteella viittaavan koko annettuun säädökseen. Laissa ei kuitenkaan nimenomaisesti ole mainittu henkilötietoja, millä perusteella annettu lausunto vaikuttaa jäävän vaille lainsäädännön nimenomaista pohjaa. Esityksessä annetun lausunnon tuomiseen lainsäädännön tasolle on kiinnitettävä huomiota.

Tietosuojavaltuutettu

Reijo Aarnio

Ylitarkastaja

Saara Leino

Tietosuojavaltuutetun toimivalta

Henkilötietolain (523/1999) 38 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa sekä valvoo henkilötietojen käsittelyä tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi ja käyttää päätösvaltaa siten kuin tässä laissa säädetään.

Henkilötietolain 40 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on edistettävä hyvää tietojenkäsittelytapaa sekä ohjein ja neuvoin pyrittävä siihen, ettei lainvastaista menettelyä jatketa tai uusita. Tarvittaessa tietosuojavaltuutetun on saatettava asia tietosuojalautakunnan päätettäväksi taikka ilmoitettava syytteesen panoa varten.

Henkilötietolain 40 §:n 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutetun on ratkaistava asia, jonka rekisteröity on saattanut 28 ja 29 §:n nojalla hänen käsiteltäväkseen. Tietosuojavaltuutettu voi antaa rekisterinpitäjälle määräyksen rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta tai tiedon korjaamisesta.

Tietosuojavaltuutettu valvoo yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (työelämän tietosuojalaki) (759/2004) 22 §:n mukaan lain noudattamista yhdessä työsuojeluviranomaisten kanssa.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 32 §:n mukaan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa mm. lain 7 lukuun (26-29 §) sisältyvien suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista.

Postiosoite	Käyntiosoite	Vaihde	Sähköposti ja kotisivut
PL 315	Albertinkatu 25 A	010 366 6700	tietosuoja@om.fi
00181 Helsinki	3. kerros		http://www.tietosuoja.fi

Neuvonta	010 36 16670 862 05	0100	ma-to 9:00-11:00 & 13:00-15:00
-----------------	------------------------	------	--------------------------------

---

pe 9:00-12:00